

Sygn. akt: I C 42/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 stycznia 2017 r.

Sąd Rejonowy w Nidzicy I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSR Elżbieta Gembicka
Protokolant:	st. sekr. sądowy Małgorzata Jastrzębowska

po rozpoznaniu w dniu 20 grudnia 2016 r. w Nidzicy

sprawy z powództwa M. L. (1)

przeciwko (...) S.A z siedzibą w W.

o zapłatę

I. zasądza od pozwanego (...)S.A z siedzibą w W. na rzecz powoda M. L. (1) kwotę 5000 zł (słownie: pięć tysięcy złotych), z ustawowymi odsetkami od dnia 01 października 2015 roku do dnia 31 grudnia 2015 roku i z dalszymi odsetkami za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 roku do dnia zapłaty,

II. w pozostałym zakresie powództwo oddala,

III. koszty postępowania wzajemnie znosi,

IV. nie obciąża pozwanego pozostałymi kosztami postępowania tymczasowo poniesionymi przez Skarb Państwa.

I C 42/16

UZASADNIENIE

Powód **M. L. (1)** wniósł pozew przeciwko (...) **S.A. z siedzibą w W.** o zapłatę kwoty 10.000,00 zł wraz z odsetkami ustawowymi liczoną od dnia 01 października 2015 roku do dnia zapłaty tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę na skutek śmierci dziadka – J. R.. Ponadto powód wniósł o zasądzenie na swoją rzecz od pozwanego kosztów postępowania sądowego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przypisanych.

W uzasadnieniu pozwu powód podał, że w dniu 29 kwietnia 2005 roku w N. w wyniku incydentu drogowego zmarł dziadek powoda J. R.. Sprawca wypadku był ubezpieczony w zakresie odpowiedzialności cywilnej u strony pozwanej i został prawomocnie skazany za występki. Pismem z dnia 29 września 2015 roku powód zwrócił się do pozwanego Towarzystwa o zapłatę 20.000,00 zł tytułem zadośćuczynienia za krzywdę, jednak strona pozwana – pismem z dnia 30 września 2015 roku – odmówiła mu żądanej zapłaty.

Powód w dalszej części pozwu wskazał, że w chwili śmierci dziadka miał 29 lat. Miał z dziadkiem zawsze bardzo dobre i bliskie relacje – mieszkał z nim po sąsiedzku. Dziadek powoda, pomimo podeszłego wieku, był sprawny i serdeczny

dla wszystkich bliskich. Jego śmierć okazała się traumatycznym przeżyciem dla powoda. Jako podstawę prawną swego roszczenia powód wskazał na art. 448 kc w związku z art. 24 § 1 kc.

Pozwane (...) wniosło o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych na swoją rzecz.

W uzasadnieniu swojego stanowiska pozwany wskazał, iż kwestionuje w całości roszczenie strony powodowej, uznając je za wygórowane i nieadekwatne do odniesionej przez powoda krzywdy, podnosząc jednocześnie, że zasądzenie żądanej przez powoda kwoty zadośćuczynienia stanowiłoby nadmierne i nieuzasadnione jego wzbogacenie oraz pozostawałoby w sprzeczności z obowiązującą w tym zakresie linią orzeczniczą. Zdaniem pozwanego złożony pozew zawiera szereg emocjonalnych i ogólnikowych twierdzeń, które nie znajdują oparcia w konkretnych dowodach. Powód nie był zależny w żaden sposób od zmarłego ani zmarły od powoda i nie mieszkali ze sobą. Wskazywane przez powoda wspólne spędzanie czasu, celebrowanie świąt, czy nawet okazjonalne korzystanie z pomocy i doświadczenia dziadka zdaniem pozwanego nie stanowi okoliczności uzasadniającej istnienie ponadstandardowej więzi między nimi. Pozwany nie neguje faktu, że powód związany z dziadkiem przeżył jego śmierć. Jednakże te przeżycia można przypisać każdej osobie, która na skutek nagłej śmierci utraciła bliską osobę. Ponadto wskazał, że dziadek powoda był starszą osobą i oczywistym jest, że śmierć dziadka powoda nastąpiła nagle i w tragicznych okolicznościach, niemniej jednak, z uwagi właśnie na tak zaawansowany wiek poszkodowanego naturalnie należało się jej spodziewać.

Pozwany ponadto zakwestionował datę naliczenia odsetek ustawowych twierdząc, że należą się one od chwili ustalenia zadośćuczynia za powstałą krzywdę.

Sąd ustalił co następuje:

W dniu 29 kwietnia 2005 roku w N. na ul. (...), prowadząc samochód marki T. (...), nr rej. (...), podczas zbliżania się do oznaczonego znakami pionowymi i poziomymi przejścia dla pieszych, nie zachował szczególnej ostrożności i nie ustąpił pierwszeństwa znajdującemu się na tym przejściu pieszemu J. R., w wyniku czego doprowadził do jego potrącenia w następstwie którego doznał rozległych obrażeń klatki piersiowej, brzucha oraz miednicy z masywnym krwotokiem wewnętrznym, następowym wstrząsem pourazowym i ostrą niewydolnością krążeniowo-oddechową skutkującą jego śmiercią.

Sprawca przedmiotowego zdarzenia A. O., był – jako kierujący pojazdem mechanicznym – ubezpieczony od odpowiedzialności cywilnej u strony pozwanej. Prawomocnym wyrokiem skazującym z dnia 16 listopada 2005 roku uznano A. O. za winnego spowodowania wypadku drogowego z dnia 29 kwietnia 2005 w N. i za to wymierzona mu została kara jednego roku pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 2 lat.

Dowód: wyrok Sądu Rejonowego w N.z dnia 16 listopada 2005 roku sygn. akt (...)[k. 20]; akta szkody nr (...);

Pismem z dnia 29 września 2015 roku powód reprezentowany przez E. (...)S.A. zwrócił się do pozwanego (...) S.A. z siedzibą w W. o zapłatę 20.000,00 zł tytułem zadośćuczynienia za krzywdę spowodowaną śmiercią swego dziadka. W odpowiedzi na przedmiotowy wniosek strona pozwana – pismem z dnia 30 września 2015 roku – odmówiła powodowi zadośćuczynienia za krzywdę w związku z wypadkiem drogowym z dnia 29 kwietnia 2005 roku.

Dowód: akta szkody nr (...); pismo E. (...)z dnia 29 września 2015 roku [k. 27-29]; pismo pozwanego ubezpieczyciela z dnia 30 września 2015 roku [k. 13-14];

Dziadek powoda J. R. przed śmiercią mieszkał w N.. Powód ma obecnie 40 lat, w chwili zaś śmiertelnego wypadku dziadka miał lat 29. Ma czworo braci i posiada z nimi dobre relacje. Powód z dziadkiem spotykał się często, wspólnie świętowali uroczystości rodzinne, oraz wcześniej gdy powód chodził do szkoły w N. przychodził do dziadka by u niego czekać na autobus powrotny do miejscowości w której zamieszkiwał wraz ze swym rodzeństwem.

Powód miał z dziadkiem zawsze bardzo dobre, serdeczne relacje. Spędzali razem wiele czasu i łączyły ich obu zainteresowania związane z jazdą na rowerze. Powód w chwilach rozterek życiowych zwracał się do dziadka o udzielenie rady. Powód z dziadkiem odwiedzali się wzajemnie, ponieważ mieszkali blisko siebie.

Dziadek powoda J. R. w chwili śmierci spowodowanej wypadkiem drogowym miał 90 lat. Pomimo podeszłego wieku był jednak zdrowy i nie cierpiał na żadne poważne lub przewlekłe choroby. Do swojej śmierci był sprawny fizycznie i umysłowo, samodzielny, sprawny i bardzo energiczny.

Po tragicznej śmierci dziadka powód zażywał przez okres około miesiąca tabletki ziołowe na uspokojenie. Powód podczas spotkań rodzinnych wraz z członkami rodziny wspominają zmarłego oraz pielęgnują o nim pamięć.

Dowód: zeznania H. Ł. [k. 57v-58]; zeznania M. L. (2) [k. 58]; zeznania powoda [k. 103v].

Biegła sądowa z zakresu psychologii E. S. we wnioskach końcowych opinii stwierdziła, że powód nie wymaga leczenia psychologicznego w związku ze śmiercią dziadka i nie występują u niego objawy depresji, zaburzeń adaptacyjnych ani zaburzeń związanych ze śmiercią dziadka. Biegła ponadto stwierdziła, że powód doświadczył reakcji typowej dla żałoby, związanej z cierpieniem emocjonalnym: żalem, pustką, smutkiem, lękiem. Żałoba powoda trwała około roku, nie miała cech żałoby atypowej. Żałoba nie jest zjawiskiem patologicznym (w przypadku powoda nie wywołała takich zjawisk w sferze psychiki), jest naturalną reakcją na stratę, co nie znaczy, że jest pozbawiona cierpienia.

Dowód: opinia psychologiczna [k. 70-72];

Sąd zważył co następuje:

Powództwo było uzasadnione tylko częściowo, a ściślej w jednej drugiej żądania.

Warunkiem przypisania odpowiedzialności pozwanemu ubezpieczycielowi było ustalenie, że zachowanie sprawcy wypadku było zarówno bezprawne, jak i zawinione. Bezprawność zachowania polega na przekroczeniu mierników i wzorców wynikających zarówno z wyraźnych przepisów, zwyczajów, utartej praktyki, jak i zasad współżycia społecznego (wyrok SN z dnia 22 września 1986 r., IV CR 279/86 - Lex nr 530539).

Odnosnie zaś winy, przyjmuje się na gruncie prawa cywilnego, że można ją przypisać kiedy istnieją podstawy do negatywnej oceny zachowania podmiotu z punktu widzenia zarówno obiektywnego, jak i subiektywnego (wyrok SN z dnia 26 września 2003 r., IV CK 32/2002 - niepubl.). Podnieść jednak trzeba, że ustalenia w powyższym zakresie zostały dokonane, wydanym w postępowaniu karnym, prawomocnym wyrokiem skazującym z dnia 16 listopada 2005 r., którym uznano A. O. winnym spowodowania wypadku drogowego w dniu 29 kwietnia 2005 r. w N. na skutek którego śmierć poniósł J. R. i za to wymierzono mu karę pozbawienia wolności z warunkowym jej zawieszeniem. Taki orzeczenie wiąże sąd w postępowaniu cywilnym co do okoliczności stanowiących ustawowe znamiona przestępstwa (art. 11 kpc).

Przepisem normującym odpowiedzialność sprawcy krzywdy wyrządzonej powodowi jest dyspozycja art. 436 § 1 kc w związku z art. 435 § 1 kc. Zgodnie z tymi przepisami, odpowiedzialność za szkodę na osobie, wyrządzoną komukolwiek przez ruch mechanicznego środka komunikacji poruszanego za pomocą sił przyrody ponosi jego samoistny posiadacz, chyba, że szkoda nastąpiła wskutek siły wyższej albo wyłącznie z winy poszkodowanego lub osoby trzeciej, za którą nie ponosi odpowiedzialności. Zaistnienie warunków odpowiedzialności, określonych tym przepisem pozwala – w przypadku szkody polegającej na śmierci poszkodowanego - na zastosowanie art. 446 § 4 kc (jeżeli delikt miał miejsce po 02 sierpnia 2008 r. – nowelizacja Kodeksu cywilnego ustawą z dnia 30 maja 2008 r. - Dz. U. Nr 116, poz. 731), zgodnie z którym, Sąd może przyznać najbliższym członkom rodziny zmarłego odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę.

W judykaturze utrwalili się jednak poglądy, że gdy śmierć nastąpiła na skutek zdarzenia, które miał miejsce przed 03 sierpnia 2008 r., to najbliższemu członkowi rodziny zmarłego przysługuje zadośćuczynienie pieniężne za doznaną

krzywdę w oparciu o dyspozycję art. 448 kc w związku z art. 24 § 1 kc (wyrok SN z dnia 11 maja 2011 r., I CSK 621/10 - Lex nr 848128 i uchwała SN z dnia 22 października 2010 r., III CZP 76/10 - Lex nr 604152).

Po myśli zaś art. 448 kc, w razie naruszenia dobra osobistego sąd może przyznać temu, czyje dobro osobiste zostało naruszone, odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę. Przepis ten statuuje ochronę dóbr osobistych, których otwarty katalog wskazuje dyspozycja art. 23 kc, natomiast norma art. 24 § 1 kc odsyła do art. 448 kc przewidując, że w razie naruszenia dóbr osobistych można żądać na zasadach przewidzianych w kodeksie cywilnym zadośćuczynienia pieniężnego.

Trzeba stwierdzić, że wyrażenie w pieniądzu krzywdy, będącej kategorią niematerialną jest zwykle co najmniej bardzo trudne. Niemniej jednak ostatecznie, zadośćuczynienie powinno odpowiadać w możliwym przybliżeniu ustalonej krzywdzie – utraconym dobrom osobistym (kompensacyjny charakter zadośćuczynienia). Kompensata majątkowa ma przede wszystkim na celu przezwycięzenie przykrych doznań poszkodowanego. Służyć temu ma nie tylko udzielenie należytej satysfakcji moralnej w postaci uznania krzywdy wyrokiem sądu, ale także zobowiązanie do świadczenia pieniężnego, które umożliwi pełniejsze zaspokojenie potrzeb i pragnień pokrzywdzonego (uchwała SN z 8 grudnia 1973 r., III CZP 37/73 - OSN 1974/9/145, wyrok SN z 22 maja 1990 r., II CR 225/90 - Lex nr 9030, wyrok SN z 11 lipca 2000 r., II CKN 1119/98 - Lex nr 50884 i wyrok SN z 18 listopada 2004 r., I CK 219/04 - Lex nr 146356).

Ustalenie „krzywdy” ma podstawowe znaczenie dla określenia odpowiedniej sumy, która miałaby stanowić jej pieniężną kompensatę. Przy oznaczeniu zakresu wyrządzonej krzywdy za konieczne uważa się uwzględnienie: rodzaju naruszonego dobra, zakresu (natężenie i czas trwania) naruszenia, trwałości skutków naruszenia i stopnia ich uciążliwości (wyrok SN z 20 kwietnia 2006 r., IV CSK 99/05 - Lex nr 198509, wyrok SN z 1 kwietnia 2004 r., II CK 131/03 - Lex nr 327923, wyrok SN z 19 sierpnia 1980 r., IV CR 283/80 - OSN 1981/5/81 i wyrok SN z 9 stycznia 1978 r., IV CR 510/77 - OSN 1978/11/210).

Kompensacie podlega doznana krzywda, a więc w szczególności cierpienie, ból i poczucie osamotnienia po śmierci najbliższego członka rodziny. Niewątpliwie – jak wynika ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, w tym opinii psychologicznej sporządzonej przez biegłą E. S. - wskutek utraty 90-letniego dziadka powód doznał wstrząsu i przeżył o charakterze traumatycznym, związanej z cierpieniem emocjonalnym takim jak żal, uczuciem pustki, smutkiem oraz lękiem. Negatywny skutek wypadku dotykał sfery emocjonalnej powoda, jego więzi rodzinnych i funkcjonowania w codziennej rzeczywistości. Powód bowiem mieszkał w niedalekiej odległości od dziadka, od zawsze miał z nim zawsze bardzo dobre relacje, starał się spędzać z nim wiele czasu i dzielił z nim wspólne zainteresowania jazdą na rowerze. Dziadek powoda był osobą bardzo towarzyską i lubianą, był sprawny fizycznie i psychicznie do samej śmierci. Wśród członków rodziny powoda istniała bardzo silna więź rodzinna. Powód ma bardzo dobre relacje ze swoim rodzeństwem.

Upływ stosunkowo długiego czasu od utraty dziadka złagodził dramatyzm doznań psychicznych powoda. Ustalone wyżej okoliczności miały wpływ na rozmiar krzywdy powoda podlegającej kompensacie (wyrok SA w Lublinie z dnia 18 października 2012 r., I ACa 458/12 - Lex nr 1237237, wyrok SN z dnia 12 września 2013 r., - IV CSK 87/13 - Lex nr 1383297).

Sąd uznał za wiarygodne zeznania świadków M. L. (2) i H. Ł... Były one bowiem spójne, jasne i logiczne, a także korespondowały ze sobą i dokumentacją zebraną w sprawie, w tym z aktami szkodowymi. Co prawda, świadkowie ci byli członkami najbliższej rodziny powoda, jednakże – w ocenie Sądu – nie wpłynęło to negatywnie na treść ich przekazu. Z tych samych przyczyn należało również uznać wiarygodność zeznań powoda M. L. (1). Zeznania powoda wraz z zeznaniami świadków pozwoliły na ustalenie istotnych w sprawie okoliczności faktycznych, w szczególności w zakresie skutków wypadku drogowego z dnia 29 kwietnia 2005 r., związanych z krzywdą doznaną przez powoda po śmierci jego dziadka.

W powyższych realiach, nie budzi wątpliwości, że doznana przez powoda krzywda wskazuje na zasadność dochodzonej pozwem wysokości zadośćuczynienia tylko do kwoty 5.000,00 zł. Mieści się ona w ramach wyznaczonych okolicznościami sprawy i treścią art. 448 kc. oraz art. 24 kc. Ustalona przez Sąd wysokość zadośćuczynienia

uwzględnia nie tylko rodzaj i rozmiar krzywdy powoda, ale i jej długotrwałość (wyrok SN z 5 maja 1967 r., I PR 118/67 - Lex nr 139132 i wyrok SN z 24 lipca 1969 r., I PR 178/69 - PiP 1970/8-9/412).

Odnosnie zasądzonych od świadczenia głównego odsetek ustawowych, to uwzględniono je od dnia 01 października 2015 r., ponieważ pismem z dnia 30 września 2015 r. strona pozwana odmówiła powodowi zadośćuczynienia (art. 481 § 1 i 2 kc w związku z art. 455 kc). Należało mieć też tutaj na względzie treść art. 817 § 1 i 2 kc oraz dyspozycję art. 14 ust. 1 i 2 Ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (t.j. Dz.U.2013.392). Należy pamiętać, że zobowiązania z czynów niedozwolonych mają co do zasady charakter bezterminowy, stąd stan opóźnienia w ich wykonaniu pojawia się dopiero wtedy, gdy dłużnik nie spełnia świadczenia niezwłocznie po wezwaniu przez wierzyciela (wyrok SN z dnia 5 czerwca 2009 r., I CSK 494/08 - Lex nr 518079, wyrok SA we Wrocławiu z dnia 18 stycznia 2012 r., I ACa 930/11 - Lex nr 1127073 i wyrok SA we Wrocławiu z dnia 10 lutego 2012 r., I ACa 1405/11 - Lex nr 1109992).

Reasumując w świetle poczynionych ustaleń w sprawie, dochodzona pozwem wysokość zadośćuczynienia w kwocie 10.000,00 zł budziła zastrzeżenia natury zasadniczej. Zdaniem Sądu, wysokość należnego powodowi zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną przez niego krzywdę spowodowaną wypadkiem z dnia 29 kwietnia 2005 r., w którym zginął jego dziadek, odpowiada kwocie 5.000,00 zł. Należało zatem ostatecznie oddalić powództwo przenoszące tę kwotę. Zasądzona kwota mieści się w ramach wyznaczonych okolicznościami sprawy i treścią art. 448 kc w związku z art. 23 kc. Ustalona przez Sąd wysokość zadośćuczynienia uwzględnia nie tylko rodzaj i zakres dolegliwości oraz cierpienie psychicznych powoda, ale także długotrwałość utrzymywania się u niego skutków spowodowanych utratą dziadka (wyrok SN z 5 maja 1967 r., I PR 118/67 - Lex nr 139132 i wyrok SN z 24 lipca 1969 r., I PR 178/69 - PiP 1970, wyrok SN z 14 kwietnia 1990 r., II CR 42/80 - Lex nr 8225).

Mając na uwadze powyższe, po myśli art. 448 kc w związku z art. 24 § 1 kc, orzeczono jak w punkcie I i II.

Sąd o kosztach procesu orzekł na podstawie art. 100 kpc oraz 102 kpc biorąc pod uwagę jego wynik, o czym orzeczono w pkt III-IV sentencji wyroku.